

Mevrouw de Minister,
Mijnheer de voorzitter,
Beste raadsleden,
Collega's,
Geachte aanwezigen,

We praten er al maanden en jaren over, maar nu is het zo ver. Mijn taak bij de Minaraad zit erop, het is tijd om andere bezigheden in het vooruitzicht te stellen.

Ik wil van deze laatste raadszitting toch gebruik maken om nog iets te zeggen. Vooreerst bedankt voor jullie aanwezigheid, wat ook de directe aanleiding daartoe moge zijn.

Ik ben geboren te Gent, maar na enkele dagen kwam ik naar huis, in Desteldonk vlak bij de Gentse Kanaalzone, toen nog een landelijke autonome gemeente. Ik ben er nadien altijd blijven wonen. Mijn moeder had een kruidenierswinkel, zij was lid van de Middenstand. Mijn vader was postbode in het nabijgelegen Zaffelare, hij was lid van de vakbond. Tot beider cliënteel behoorden de land- en tuinbouwers van Desteldonk en Zaffelare. Ik ben op die manier opgevoed met respect voor alle groepen uit de maatschappij.

Toen de ontwikkeling van de haven en industrie in Gent op volle toeren kwam, zag ik met lede ogen de toestand van het milieu achteruitgaan. Geen vis kon overleven in de waterlopen, schouwen spuwden vieze dampen, ... het trof mij in het diepste van mijn hart. Toen ik tijdens mijn studie van landbouwkundig ingenieur een keuze moest maken, werd die fel beïnvloed door de indruk die de achteruitgang van ons leefmilieu op mij gemaakt had. Ik wilde daar iets aan doen. Mijn keuze viel daarom op de richting hydrobiologie, die vooral de focus legde op allerlei aspecten van water. Aansluitend bij mijn studie voor landbouwkundig ingenieur, behaalde ik ook nog de graad van ingenieur in de Milieusanering. Ik werd ook actief lid van het GAL, het Gents Aktiekomitee Leefmilieu, stichtend lid van de BBL. In dezelfde periode kon ik in een stagecontract aan de slag bij de stad Gent om er mee te werken aan de waterzuiveringsprojecten. Ik zou er bijna 14 jaar blijven.

Respect voor alle geledingen van de maatschappij, oprecht bezorgd om de staat van het leefmilieu en geëngageerd om er iets aan te doen. Ik was klaar voor de Minaraad.

Vanaf de oprichting van het secretariaat in 1992 was ik erbij. De werking van de Raad heeft voor mij dus nog weinig geheimen en ik wil daar heel kort een paar punten over aanstippen, die ook van belang zullen zijn bij de afwegingen over de opvolger van de Minaraad:

- Wederzijds respect tussen raadsorganisaties, tussen personen die de organisaties vertegenwoordigen en tussen raadsleden en secretariaat zijn cruciaal;
- Belangen van stakeholders, ongeacht de oriëntatie daarvan, mogen verdedigd worden, maar die stakeholders moeten aandacht hebben voor de toekomst van de nakomelingen van iedereen, gevat onder het zogenaamde algemeen belang, en voor het overleven van onze planeet in al haar schoonheid en ongereptheid;
- Wat randvoorwaarden zouden moeten zijn, mag niet de hoofdzaak worden;
- Het secretariaat moet neutraal en onafhankelijk zijn, maar de leden van het secretariaat mogen een eigen mening hebben;
- We zijn bezig met ernstige zaken, maar af en toe een vleugje humor kan de sfeer en bijgevolg de uitkomst ten goede komen.

Toen ik nog studeerde kregen wij een cursus Milieurecht. Amper drie wetten: water, lucht en afval waren cursus-waardig, ze waren toen ook nog van recente datum.

Tijdens mijn tewerkstelling bij de stad Gent, zag ik al het begin van de kentering. Vanaf de jaren '90

kwam er heel veel nieuwe regelgeving bij, vaak gevolgd door bijsturingen. We zagen nieuwe instrumenten komen en vaak ook gaan. De Minaraad maakte deel uit van dit proces en zorgde op zijn beurt voor een belangrijke aansturing van het proces.

Meer dan 25 jaar op de eerste rij hebben mij ervan overtuigd dat de Minaraad het verschil gemaakt heeft en nog steeds maakt als het gaat over het belang van milieu- en natuur. De verwezenlijkingen en het potentieel van de Minaraad op dat vlak zijn enorm. Ik ben fier en zal altijd fier blijven dat ik voor een dergelijke instelling heb mogen werken.

De belangrijkste tendensen sedert het midden van de jaren zeventig, begin van de jaren negentig, ... en nu, zijn: Vooreerst de toenemende inbreng vanuit Europa. Dat is goed omdat milieuhinder niet stopt aan de grenzen, overigens ook niet aan de Europese, maar ook omdat Europees opgelegde maatregelen toch minstens voor een min of meer gelijke en gelijktijdige aanpak zorgen. Andere punten, mede op aansturing van het vorige, zijn, dat steeds meer de nadruk wordt gelegd op het feit dat milieubeleid geen beleid op zich is en dat we moeten vooruitplannen.

Een papieren revolutie is uiteraard niet voldoende. Hoe is het geëvolueerd op het terrein en hoe moeten we dat beoordelen? De evaluatie van het Vlaamse milieubeleid is afhankelijk van de referentieperiode. Als we pleiten om 20, 30 jaar vooruit te plannen, moeten we consequent zijn en over het beleid niet zomaar oordelen of zelfs veroordelen op korte termijn, laat staan op basis van individuele beslissingen.

Sedert het midden van de jaren '70 zijn de resultaten verbluffend, ook al zijn de finale doelstellingen nog niet bereikt. Maar er is terug leven in de waterlopen ... Bodemverontreiniging is niet meer prominent in de actualiteit. En het zal misschien wat raar klinken, maar we kunnen terug ademen! De situatie die ik gekend heb in de Gentse Kanaalzone was de hel tegenover wat er nu is. De milieuhinder van vandaag, was er vroeger meestal ook, maar we zagen hem niet door de veel grotere problemen eromheen. Bovendien heeft de wetenschap ondertussen heel veel meer aan het licht gebracht dat we vroeger nog niet wisten. En tenslotte zijn er ook wel nieuwe uitdagingen, zoals de berg plasticafval. Critici beweren dat vooral het laaghangend fruit geplukt is. Dat is een onderschatting. Pas nadat maatregelen zijn uitgevoerd spreekt men over laaghangend fruit, vooraf lijken alle uitdagingen groot. Ik zie dus grote vooruitgang over de laatste 40 of 25 jaar. Begrijp dit niet als een pleidooi om de ambitie te temperen, we hebben nog een flink eind te gaan. Het milieubeleid is in die 25 of 40 jaar niet lineair vooruitgegaan. Na een trage aanloop, kwam de versnelling en daarna is het afwisselend met periodes van vooruitgang en consolidatie geëvolueerd. Dat beeld krijgen we ook in de toekomst.

Toen de ijsberg in de jaren '70 opgemerkt werd, is het schip gaan afremmen en is aarzelend een bocht ingezet. We hebben echter over het hoofd gezien dat het grootste deel van de ijsberg zich onder water bevindt, daar botsen we nog steeds tegenaan. Dat veroorzaakt vervelende na-ijleffecten en het heeft lange tijd nieuwe uitdagingen verborgen. Het manoeuvreren met het schip gaat trager dan gewenst en verloopt niet zonder horten en stoten. Aan de wal roept men "een beetje meer naar links" en "een beetje meer naar rechts". Het is aan de Minaraad of zijn opvolger om de correcte koers te wijzen en het tempo aan te wakkeren.

Ik besluit: bedankt voor meer dan 25 vruchtbare en aangename jaren en ik wens mijn opvolger, mijn collega's, de raadsleden en alle aanwezigen een parcours toe waar ze met evenveel genoegen naartoe kunnen terugkijken.

Dirk Uyttendaele, 21 juni 2018